

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ СИМИЋ против СРБИЈЕ
(Представка број 9172/21)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

14. јануар 2025. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакцијске измене.

У предмету Симић против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора у саставу:

Peeter Roosma, *председник,*

Diana Kovatcheva,

Mateja Đurović, *судије,*

и Olga Chernishova, *заменица секретара Одељења,*

Имајући у виду:

представку (број 9172/21) против Републике Србије коју је 25. децембра 2020. године, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција”), Суду поднео држављанин Србије, господин Зоран Симић (у даљем тексту: „подносилац”), рођен 1970. године и који живи у Лукићеву, а кога је заступао господин В. Даријевић, адвокат из Зрењанина;

одлуку да се о представи обавести Влада Републике Србије (у даљем тексту: „Влада”), коју је заступала њена заступница, госпођа З. Јадријевић Младар;

Запажања страна у спору;

Након већања на затвореној седници одржаној 3. децембра 2024. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

1. Представка се односи на наводно неадекватно образложење у одлукама домаћих судова којима се одобравају мере надзора у односу на подносиоца. Представка се тиче члана 8. Конвенције.

2. Дана 12. марта 2010. године, истражни судија Вишег суда у Зрењанину донео је наредбу о тајном надзору (надзор и снимање телефонских разговора) у погледу девет лица осумњичених да су извршила разна кривична дела. Ова наредба је затим проширена у неколико наврата, углавном укључивањем надзора и снимања

телефонских разговора у погледу нових осумњичених (у даљем тексту: „наредбе за проширење надзора”). На подносиоца су се односиле три наредбе за продужење надзора, издате у периоду од 29. јула 2010. до 29. марта 2011. године.

3. Предметне наредбе о надзору и снимању телефонских разговора су издате на предлог јавног тужиоца и у законском оквиру прописаном Закоником о кривичном поступку Републике Србије. Конкретно, члан 504е тог Законика, који се примењивао у релевантно време, прописивао је да све наредбе о надзору и снимању телефонских разговора доноси судија на писмени и образложени предлог јавног тужиоца.

4. Виши суд у Зрењанину је 18. јула 2018. године, у оквиру кривичног поступка у коме су коришћени докази прибављени путем наредби о тајном надзору, огласио је подносиоца кривим за кривично дело злоупотреба службеног положаја, фалсификовање службене исправе и примање мита, и осудио га на јединствену казну затвора у трајању од две године и шест месеци. Ову пресуду су потом потврдили Апелациони суд у Новом Саду и Врховни касациони суд.

5. Подносилац је 13. фебруара 2019. године поднео Уставном суду уставну жалбу, наводећи, између осталог, да су предметне наредбе о надзору и снимању телефона биле незаконите. Накнадно је допунио своју уставну жалбу наводећи да надзор и снимање телефонских разговора такође представљају повреду члана 41. Устава Републике Србије, којим се гарантује тајност писама и других средстава општења.

6. Уставни суд је 9. јуна 2015. године одбацио уставну жалбу подносиоца.

7. Подносилац се притуживао на основу члана 8. Конвенције да је дошло до незаконитог мешања у његово право на приватан живот јер су спорне наредбе о тајном надзору донете противно захтевима релевантног домаћег права тиме што није пружено адекватно образложење за њихово доношење, нити су садржале објашњење зашто истрага није могла бити спроведена другим, мање интрузивним средствима.

ОЦЕНА СУДА

8. Влада је навела да подносилац није исцрпео домаће правне лекове јер се у својој уставној жалби није позвао на члан 8. Конвенције или на еквивалентну одредбу Устава Републике Србије. Међутим, овај приговор се мора одбацити будући да је подносилац јасно истакао та питања у својој уставној жалби, као и у накнадно поднетој допуни (видети став 5. горе).

9. Суд такође констатује да представка подносиоца није очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3(а) Конвенције нити недопуштена по било ком другом основу. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

10. Општа начела која произилазе из праксе Суда у вези са гаранцијама из члана 8. у случајевима тајног надзора и снимања телефонских разговора сажети су у предмету *Dragojević против Хрватске* (број 68955/11, ст. 78–84, од 15. јануара 2015. године).

11. Враћајући се на предметни случај, Суд констатује да су наредбе о продужењу надзора и снимања телефонских разговора очигледно представљале мешање у право подносиоца на „приватан живот” и „преписку”. Даље, испуњење захтева законитости и постојање легитимног циља те мере се не доводе у питање. Једино преостало питање је стога пропорционалност такве мере.

12. С тим у вези, Суд примећује да су наредбе о продужењу надзора које је донео Виши суд у Зрењанину (видети став 2. горе) првенствено засноване на пуком позивању на предлог јавног тужиоца за доношење таквих мера, уз налаз да је истрага већ утврдила постојање „комуникације између подносиоца и других осумњичених и његову умешаност у злочиначку заверу”. Наредбе су такође укључивале законску формулацију да се „истрага не може спровести другим средствима или би била отежана”. Међутим, није понуђена никаква суштинска анализа о томе зашто истрага није могла бити спроведена коришћењем других средстава или зашто би ослањање на таква друга средства учинило истрагу отежаном у конкретним околностима случаја подносиоца.

13. Имајући у виду горе наведено, Суд закључује да предметне наредбе о продужењу надзора нису биле у складу са захтевима члана 8. у оној мери у којој нису садржале садржајну и делотворну процену да ли је употреба тајног надзора била неопходна и оправдана у датим околностима (видети *Dragojević*, цитиран горе, став 95.).

14. Сходно томе, дошло је до повреде члана 8. Конвенције.

ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

15. Подносилац је тражио износ од 20.000 евра (EUR) на име нематеријалне штете и износ од EUR 21.110 на име трошкова и издатака насталих пред домаћим судовима и пред Судом.

16. Влада је оспорила потраживања подносиоца као претерана, неоснована и непоткрепљена.

17. Суд сматра да утврђивање повреде представља довољно правично задовољење у погледу било какве нематеријалне штете коју је подносилац претрпео (видети, на пример, *Dumitru Popescu против Румуније* (број 2), број 71525/01, став 116, од 26. априла 2007. године).

18. Што се тиче потраживања подносиоца у погледу накнаде судских трошкова и издатака, Суд понавља да подносилац има право на накнаду трошкова и издатака само уколико се покаже да су они стварно и нужно настали и да су такође били разумни у погледу њихове висине (видети *Ђурић против Србије*, број 24989/17, став 95, од 6. фебруара 2024. године). У предметном случају, имајући у виду документацију у његовом поседу и горенаведене критеријуме, Суд сматра да је разумно досудити подносиоцу износ од EUR 800, којим би се покрили трошкови и издаци по свим тачкама, као и било који порез који се може наплатити подносиоцу на тај износ.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* представку допуштеном;

2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 8. став 1. Конвенције;

3. *Утврђује* да утврђивање повреде само по себи представља довољно правично задовољење у погледу било какве нематеријалне штете коју је претрпео подносилац;

4. *Утврђује*

(а) да Тужена треба да подносиоцу исплати, у року од три месеца, износ од EUR 800 (осам стотина евра), заједно са било каквим порезом који се може наплатити подносиоцу, на име судских трошкова и издатака по стопи која се примењује на дан исплате;

(б) да, по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба исплатити обичну камату на горе наведени износ по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

5. *Одбацује* преостали део захтева подносиоца за правичним задовољењем.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми дана 14. јануара 2025. године, у складу са правилом 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Olga Chernishova

заменица секретара

Peeter Roosma

председник